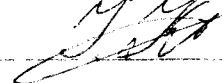

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра захисту і карантину рослин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Гарант освітньої програми

І. В. Крикунов

“ ” 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕНТОМОЛОГІЯ

Освітній рівень – перший (бакалаврський)

Галузь знань – 20 Аграрні науки та продовольство

Спеціальність - 202 "Захист і карантин рослин"

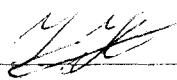
Освітня програма – Захист і карантин рослин

Факультет - Плодоовочівництва, екології та захисту рослин

Умань – 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Ентомологія» для здобувачів вищої освіти спеціальності 202 Захист і карантин рослин освітньої програми Захист і карантин рослин першого рівня вищої освіти (бакалавр) за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин. – Умань: Уманський НУ. – 2025 р. 19 с.

Розробник – Ігор КРИКУНОВ, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедрою захисту і карантину рослин

(підпис) Ігор КРИКУНОВ
(ім'я прізвище)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри "Захисту і карантину рослин"
Протокол № 1 від " 26 " серпня 2025 року

Завідувач кафедри _____ Ігор КРИКУНОВ
(підпис) (ім'я прізвище)
" 26 " серпня 2025 року

Схвалено науково-методичною комісією вищого навчального закладу для спеціальності 202 "Захист і карантин рослин"

Протокол від. " 29 " 08 2025 року № 1

Голова _____ (Андрій ТЕРНАВСЬКИЙ)
(підпис) (ім'я прізвище)

" " 2025 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 8	Галузь знань <u>20 "Аграрні науки та продовольство"</u>	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність <u>202 "Захист і карантин рослин"</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 6		3-4	–
Індивідуальне науково-дослідне завдання – розрахункова робота		Семестр	
Загальна кількість годин - 240		6-7	–
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,3 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень (перший) бакалаврський Освітня програма <u>Захист і карантин рослин</u>	Лекції	
		56 год.	–
		Практичні, семінарські	
		-	–
		Лабораторні	
		52 год.	–
		Самостійна робота	
		132 год.	–
		Індивідуальне завдання: – 2 год	
		Вид контролю: залік, екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Ентомологія» розроблена відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті, затвердженого Вченою радою університету та ректором 11.07.2024 р.

Метою навчальної дисципліни «Ентомологія» є формування у студентів комплексу наукових знань про сучасну ентомологію: про морфофункціональну організацію комах, пристосування їх до середовища, про закономірності індивідуального та історичного розвитку комах, шляхи їх еволюції, про різноманіття видового складу комах в насадженнях сільськогосподарських культур, про їх вплив на вирощування сільськогосподарських культур та якість врожаю.

Завдання навчальної дисципліни «Ентомологія» має ознайомити студентів з основними видами небезпечних комах і забезпечити їх, як майбутніх спеціалістів сільського господарства обсягом знань, пов'язаних із сучасним сільськогосподарським виробництвом і його агрономічною галуззю. І у зв'язку з загально-біологічною освітою агронома навчити його пізнавати світ комах та будувати раціональні системи захисту рослин від шкідників.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: основних, найбільш розповсюджених і небезпечних шкідників сільськогосподарських рослин за зовнішнім виглядом і характером шкідливості; особливості біологічного розвитку шкідників; особливості екології комах та умови формування осередків їх масового розвитку; закономірності взаємозв'язку комах і їх системних угруповань із навколишнім середовищем.

вміти: розрізняти за зовнішніми ознаками різні види комах; оцінювати фактори, які впливають на чисельність комах; охороняти корисних комах і стації їх мешкання; прогнозувати шкідливість найбільш небезпечних видів і визначати доцільність та ефективність заходів і засобів регулювання їх чисельності.

Предметом вивчення ентомології є організація та будова комах, основні їх біологічні особливості, шляхи розвитку та взаємодії іншими компонентами природних екосистем.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти: навчальна дисципліна «Ентомологія» є фундаментальною та базується на теоретичних і практичних знаннях студентів, отриманих в загальноосвітніх навчальних закладах при вивченні зоології, природознавства, загальної біології. Тісно пов'язана з дисциплінами «Рослинництво з основами кормовиробництва», «Екологія», «Фітопатологія», «Плодівництво», «Овочівництво», «Контроль бур'янів», «Фізіологія рослин» освітньої програми Захист і карантин рослин.

Вивчення навчальної дисципліни «Ентомологія» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Захист і карантин рослин» спеціальності 202 Захист і карантин рослин галузі знань 20 Аграрні науки і продовольство (табл.1).

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Ентомологія»

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ПРН 2	Розуміти причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності, застосовувати сучасні науково-технічні досягнення світової культури та цивілізації
		ПРН 6	Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття.
		ПРН 10	Навчати, контролювати і оцінювати професійні навички працівників, задіяних у виконанні заходів із захисту і карантину рослин.
ЗК 3	Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН 2	Розуміти причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності, застосовувати сучасні науково-технічні досягнення світової культури та цивілізації
		ПРН 6	Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття.
		ПРН 16	Знати основні історичні етапи розвитку предметної області
ЗК 7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та пошуку.	ПРН 6	Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття.
		ПРН 11	Дотримуватися вимог законодавства у сфері захисту і карантину рослин та оперативно реагувати на зміни в законодавстві.
		ПРН 16	Знати основні історичні етапи розвитку предметної області

ЗК 9	Здатність приймати обґрунтовані рішення	ПРН 7	Складати технологічні карти для організації заходів із захисту рослин
		ПРН 8	Уміти координувати, інтегрувати та удосконалювати організацію виробничих процесів під час проведення заходів із захисту рослин
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
ФК 1	Здатність проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів за сучасними принципами і методами.	ПРН 2	Розуміти причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та використовувати в професійній діяльності, застосовувати сучасні науково-технічні досягнення світової культури та цивілізації.
		ПРН 6	Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття.

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Ентомологія», наведено в табл. 2, 3.

Таблиця 2

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною «Ентомологія»

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	Концептуальні та інтегровані знання, набуті у процесі навчання та професійній діяльності в спеціальності захист і карантин рослин, включаючи сучасні досягнення і практичне використання предмета. Професійно-орієнтовані теоретичні і практичні знання з ентомології, що формують їх специфіку в Україні	лекція, лабораторно-практичне заняття, вирішення конкретних задач і ситуацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, тестування, виконання індивідуальних завдань, підсумковий контроль
1.2	- особливості біології, морфології та екології шкідливих організмів; - фізіологічні показники у процесі життєдіяльності шкідливих організму.		
1.3	- професійно орієнтовані теоретичні та практичні матеріали щодо захисту та карантину рослин, що формують їх специфіку в Україні.		

1.4	- сучасні принципи і методи розробки прогнозів; - способи спостереження за розвитком шкідливих організмів.		
1.5	- сучасні фітосанітарні вимоги, правила і показники щодо ідентифікації шкідливих організмів.		
1.6	- особливості розвитку, розмноження та поширення шкідливих організмів в агробіоценозах; - анатомію, морфологію, біологію, екологію, ареали поширення шкідливих організмів .		
2	Уміння/навички:		
2.1	- розвиток, розмноження, поширення, фенологію шкідливих організмів; - оцінювати фізіологію шкідливих організмів.	лекція, лабораторно-практичне заняття, вирішення конкретних задач і ситуацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, тестування, виконання індивідуальних завдань, підсумковий контроль
2.2	- оцінювати фітосанітарну ситуацію з метою забезпечення ефективності заходів захисту та карантину рослин; - аналізувати завдання професійної діяльності із захисту і карантину рослин.		
2.3	- оцінювати фітосанітарний стан агроценозів; - аналізувати природні механізми відтворення рослинного і тваринного світу.		
2.4	- визначати видовий склад шкідливих видів організмів і їх вплив на формування агроценозів		
2.5	- ідентифікувати шкідливі організми; - спостерігати за розвитком і розмноженням шкідливих організмів в агробіоценозах		
3	Комунікація:		
3.1	Уміння здійснювати комунікативні зв'язки з фахівцями інших галузей.	лекція, лабораторно-практичне заняття, вирішення конкретних задач і ситуацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, тестування, виконання індивідуальних завдань, підсумковий контроль
3.2	Висловлювати думку для успішного розв'язання проблем і завдань у захисті та карантині рослин.		
3.3	Уміння аналізувати компоненти агробіоценозів, що впливають на фітосанітарний стан.		
3.4	Здійснення консультативного взаємозв'язку щодо оцінювання змін фітосанітарного стану		
3.5	Уміння визначати стадії розвитку та морфобіологічні показники шкідливих організмів у агробіоценозах.		

4	Відповідальність і автономія		
4.1	Особиста відповідальність за висвітлення основних відомостей про біологію, екологію, морфологію, фізіологію і поширення шкідливих організмів тощо	лекція, лабораторно-практичне заняття, вирішення конкретних задач і ситуацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, тестування, виконання індивідуальних завдань, підсумковий контроль
4.2	Використовувати допоміжну, додаткову і спеціальну літературу, необхідну для вдосконалення володіння знаннями із захисту і карантину рослин.		
4.3	Удосконалювати грамотність та оптимальне її застосування в професійній діяльності.		
4.4	Удосконалювати моніторинг проведення якісного та кількісного визначення фітосанітарного стану агробіоценозів.		
4.5	Розуміти та складати структури шкідливих видів організмів.		

Таблиця 3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Ентомологія»

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 2	Розуміти причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності, застосовувати сучасні науково-технічні досягнення світової культури та цивілізації	Лекція, лабораторно-практичне заняття, вирішення конкретних задач, індивідуальні консультації, самонавчання через Moodle	Усне опитування, тестування, виконання індивідуальних завдань, підсумковий контроль
ПРН 6	Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття	Лекція, лабораторно-практичне заняття, вирішення конкретних задач, індивідуальні консультації, самонавчання через Moodle	Усне опитування, тестування, виконання індивідуальних завдань, підсумковий контроль
ПРН 7	Складати технологічні карти для організації заходів із захисту рослин	Лекція, лабораторно-практичне заняття, вирішення конкретних задач, індивідуальні консультації,	Виконання індивідуальних завдань (складання технологічних карт для організації заходів із захисту рослин), підсумковий контроль

		самонавчання через Moodle	
ПРН 8	Уміти координувати, інтегрувати та удосконалювати організацію виробничих процесів під час проведення заходів із захисту рослин	Лекція, лабораторно-практичне заняття, вирішення конкретних задач, індивідуальні консультації, самонавчання через Moodle	Усне опитування, тестування, виконання індивідуальних завдань, підсумковий контроль
ПРН 10	Навчати, контролювати і оцінювати професійні навички працівників, задіяних у виконанні заходів із захисту і карантину рослин.	Лекція, лабораторно-практичне заняття, вирішення конкретних задач, індивідуальні консультації, самонавчання через Moodle	Усне опитування, тестування, виконання індивідуальних завдань, підсумковий контроль
ПРН 11	Дотримуватися вимог законодавства у сфері захисту і карантину рослин та оперативно реагувати на зміни в законодавстві.	Лекція, лабораторно-практичне заняття, вирішення конкретних задач, індивідуальні консультації, самонавчання через Moodle	Усне опитування, тестування, виконання індивідуальних завдань, підсумковий контроль
ПРН 16	Знати основні історичні етапи розвитку предметної області	Лекція, лабораторно-практичне заняття, вирішення конкретних задач, індивідуальні консультації, самонавчання через Moodle	Усне опитування, тестування, виконання індивідуальних завдань, підсумковий контроль

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Шкідники польових культур

Змістовий модуль 1. Шкідники зернових культур

Тема 1. Багатоїдні шкідники (поліфаги)

Topic 1. Omnivorous pests

Тема 2. Шкідники зернових колосових культур з колючо-сисним ротовим апаратом

Тема 3. Шкідники зернових колосових культур з гризучим ротовим апаратом

Тема 4. Шкідники кукурудзи

Змістовий модуль 2. Шкідники бобових культур

Тема 5. Шкідники зернобобових культур

Тема 6. Шкідники багаторічних бобових трав

Змістовий модуль 3. Шкідники технічних культур

Тема 7. Шкідники буряків цукрових, кормових, столових

Тема 8. Шкідники картоплі

Тема 9. Шкідники соняшнику і льону

Тема 10. Шкідники ріпаку

Модуль 2. Шкідники багаторічних насаджень

Змістовий модуль 4. Шкідники плодово-ягідних культур

Тема 11. Шкідники плодових зерняткових культур

Тема 12. Шкідники плодових кісточкових культур

Тема 13. Шкідники ягідних культур і винограду

Змістовий модуль 5. Шкідники овочевих культур

Тема 14. Шкідники овочевих культур відкритого ґрунту

Тема 15. Шкідники овочевих культур закритого ґрунту

Змістовий модуль 6. Шкідники запасів

Тема 16. Шкідники зерна і зернопродуктів в умовах зберігання

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Шкідники польових культур						
Змістовий модуль 1. Шкідники зернових культур						
Тема 1. Багатоїдні шкідники (поліфаги) Topic 1. Omnivorous pests	16	4	-	4	-	8
Тема 2. Шкідники зернових колосових культур з колючо-сисним ротовим апаратом	14	4	-	2	-	8

Тема 3. Шкідники зернових колосових культур з гризучим ротовим апаратом	14	4	-	2	-	8
Тема 4. Шкідники кукурудзи	10	2	-	2	-	6
<i>Всього змістовий модуль 1</i>	54	14		10		30
Змістовий модуль 2. Шкідники бобових культур						
Тема 5. Шкідники зернобобових культур	10	2	-	2	-	6
Тема 6. Шкідники багаторічних бобових трав	12	2	-	4	-	6
<i>Всього змістовий модуль 2</i>	22	4		6		12
Змістовий модуль 3. Шкідники технічних культур						
Тема 7. Шкідники буряків цукрових, кормових, столових	12	2	-	2	-	8
Тема 8. Шкідники картоплі	12	2	-	2	-	8
Тема 9. Шкідники соняшнику і льону	10	2	-	2	-	6
Тема 10. Шкідники ріпаку	10	2	-	2	-	6
<i>Всього змістовий модуль 3</i>	44	8	-	8	-	28
Всього годин за модулем 1	120	26	-	24	-	70
Модуль 2. Шкідники багаторічних насаджень						
Змістовий модуль 4. Шкідники плодово-ягідних культур						
Тема 11. Шкідники плодових зерняткових культур	20	8	-	6	-	6
Тема 12. Шкідники плодових кісточкових культур	16	6	-	4	-	6
Тема 13. Шкідники ягідних культур і винограду	16	6	-	4	-	6
<i>Всього змістовий модуль 4</i>	52	20		14		18
Змістовий модуль 5. Шкідники овочевих культур						
Тема 14. Шкідники овочевих культур відкритого ґрунту	20	4	-	6	-	10
Тема 15. Шкідники овочевих культур закритого ґрунту	18	4	-	4	-	10
<i>Всього змістовий модуль 5</i>	38	8		10		20
Змістовий модуль 6. Шкідники запасів						
Тема 16. Шкідники зерна і зернопродуктів в умовах зберігання	12	2	-	2	-	8
Розрахункова робота	18	-	-	2	-	16
<i>Всього змістовий модуль 6</i>	30	2		4		24
Всього годин за модулем 2	120	30	-	28	-	62
Всього годин	240	56		52	-	132

5. Теми лабораторно-практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Багатоїдні шкідники (поліфаги) Omnivorous pests	4	-
2.	Шкідники зернових колосових культур з колючо-сисним ротовим апаратом	2	-
3.	Шкідники зернових колосових культур з гризучим ротовим апаратом	2	-
4.	Шкідники кукурудзи	2	-
5.	Шкідники зернобобових культур	2	-
6.	Шкідники багаторічних бобових трав	4	-
7.	Шкідники буряків цукрових, кормових, столових	2	-
8.	Шкідники картоплі	2	-
9.	Шкідники соняшнику і льону	2	-
10.	Шкідники ріпаку	2	-
	Всього годин за модулем 1	24	-
11.	Шкідники плодових зерняткових культур	6	-
12.	Шкідники плодових кісточкових культур	4	-
13.	Шкідники ягідних культур і винограду	4	-
14.	Шкідники овочевих культур відкритого ґрунту	6	-
15.	Шкідники овочевих культур закритого ґрунту	4	-
16.	Шкідники зерна і зернопродуктів в умовах зберігання	2	-
17.	Розрахункова робота	2	-
	Всього годин за модулем 2	28	
	Всього годин	52	

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Фенограми розвитку комах та використання їх для прогнозування розвитку видів і раціонального планування строків боротьби	2
2.	Багатоїдні шкідники (поліфаги)	6
3.	Шкідники зернових колосових культур з колючо-сисним ротовим апаратом	8
4.	Шкідники зернових колосових культур з гризучим ротовим апаратом	8
5.	Шкідники кукурудзи	6
6.	Шкідники зернобобових культур	6

7.	Шкідники багаторічних бобових трав	6
8.	Шкідники буряків цукрових, кормових, столових	8
9.	Шкідники картоплі	8
10.	Шкідники соняшнику і льону	6
11	Шкідники ріпаку	6
Всього годин за модулем 1		70
12.	Шкідники плодових зерняткових культур	6
13.	Шкідники плодових кісточкових культур	6
14.	Шкідники ягідних культур і винограду	6
15.	Шкідники овочевих культур відкритого ґрунту	10
16.	Шкідники овочевих культур закритого ґрунту	10
17.	Шкідники зерна і зернопродуктів в умовах зберігання	8
18.	Збір колекції комах та гербарію пошкоджених рослин	16
Всього годин за модулем 2		62
Всього годин		112

7. РОЗРАХУНКОВА РОБОТА

Складання технологічної карти для організації заходів із захисту рослин (Відповідно до тематики наукових досліджень)

Розрахункова робота є завершальним етапом вивчення курсу ентомології. В розрахунковій роботі мають бути наведені результати власних розрахунків і спостережень.

Тематика розрахункової роботи

Розробка технологічної карти з комплексної системи захисту _____
(культура)
від шкідників в умовах _____ України.
(зона)

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РОЗРАХУНКОВОЇ РОБОТИ З ЕНТОМОЛОГІЇ

Критерії за якими оцінюється робота	Максимальний бал	Діапазон балів оцінювання
1. Перевірка розрахункової роботи, в т.ч.	6	0-6
Відповідність змісту розрахункової роботи, завданню та вимогам навчально-методичним рекомендаціям щодо її виконання	2	0-2
Самостійність виконання	1	0-1
Наявність елементів науково-дослідного характеру	2	0-2
Використання комп'ютерних технологій	1	0-1
2. Захист розрахункової роботи, в т.ч.	4	0-4
доповідь	2	0-2
правильність відповідей на поставлені питання	2	0-2
Всього:	10	0-10

8. Індивідуальні завдання

№ з/п	Назва завдання	Кількість годин
1	Збір колекції комах та гербарію пошкоджених рослин	Під час літньої практики
2.	Індивідуальне завдання для виконання розрахункової роботи	Протягом шостого семестру

9. Методи навчання

В освітньому процесі використовуються наступні методи навчання: тематичні лекції; лабораторно-практичні заняття із вирішення професійно-орієнтованих задач; індивідуальні заняття із підготовкою колекції комах, гербарію пошкоджених рослин, рефератів, презентацій; виконання розрахункових завдань (дослідницький метод: викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її самостійно, висувуючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, прилади, матеріали тощо.), наведених в методичних матеріалах, консультації з викладачем; самонавчання на основі конспектів, посібників та іншої рекомендованої літератури, навчальних мультимедійних матеріалів, через модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище – Moodle.

В умовах дистанційної освіти проведення лекцій і практичних занять відбувається у форматі відеоконференцій. Для організації освітнього процесу використовуються такі технічні сервіси, як Zoom, Viber, Telegram, Moodle та електронна пошта.

10. Методи контролю

Для забезпечення оцінювання студентів проводиться поточний (модульний) і підсумковий (екзамен) контроль.

Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань і вмінь студентів з того чи іншого модулю.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули студенти після опанування певного модуля.

Модульний контроль проводиться письмово у формі тестів.

Повторне виконання модульних контрольних робіт на вищу кількість балів дозволяється, як виняток, з поважних причин за погодженням викладача, який викладає дисципліну, з дозволу декана факультету до початку підсумкового контролю (екзамену).

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього лабораторно-практичного заняття. Час і порядок складання визначає викладач. У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи

без поважних причин, він отримує нуль балів. Perezдача модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем.

Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 61% від максимально можливої суми за цей модуль. У такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни встановлені викладачем.

Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів і підсумкового контролю виставляється як сума набраних студентом балів протягом семестру та балів набраних студентом на підсумковому контролі. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі модульні контролі, передбачені для даної навчальної дисципліни і за рейтинговим показником набрали не менш як 35 балів.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів на заключному етапі вивчення дисципліни і проводиться відповідно до навчального плану у вигляді екзамену в термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною робочою програмою навчальної дисципліни. Форма проведення контролю є комбінованою (передбачає усну відповідь на одне теоретичне питання і письмово на комплект тестових завдань). Зміст і структура контрольних завдань, екзаменаційних білетів і критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри.

Якщо у підсумку студент отримав за рейтинговим показником оцінку «FX», то він допускається до повторного складання підсумкового контролю з дисципліни. Студент, допущений до повторного складання підсумкового контролю зобов'язаний у терміни, визначені деканатом, прездати невиконані (або виконані на низькому рівні) завдання поточно-модульного контролю, виконати модульні контролі і скласти підсумковий контроль.

Рейтинговий показник студента з навчальної дисципліни при цьому визначається за результатами повторного складання підсумкового контролю і не впливає на загальний рейтинг студента.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

В основу рейтингового оцінювання знань студента закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати студент за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо).

Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) студент може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) студент може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.

Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином:

**Розподіл балів, які отримують студенти з вивчення дисципліни
«Ентомологія»**

Поточне тестування, науково-дослідна робота, підсумковий контроль										Залік
Модуль 1										
Змістовий модуль 1				Змістовний модуль 2		Змістовний модуль 3				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	
100										
Модуль 2										
Змістовий модуль 4			Змістовний модуль 5		Змістовний модуль 6	Науково-дослідна робота		Підсумковий контроль		
T11	T12	T13	T14	T15	T16		Розрахункова робота			
10	10	10	10	10	10		10			
70									30	

Шкала оцінювання знань студентів: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

12. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Ентомологія» або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті. Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги тощо) в обсязі, що загалом не перевищує 25 % освітньої програми.

13. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У процесі навчання з дисципліни «Ентомологія», студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету. При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

14. Методичне забезпечення

1. Крикунов І.В., Ентомологія. Частина 1 / І.В. Крикунов, С.В. Суханов, – Умань: Редакційно видавничий відділ Уманського НУС, 2024. – 72 с.
2. Крикунов І.В. Методичні рекомендації "Збирання і оформлення колекції шкідників і гербарію пошкоджених рослин" / І.В. Крикунов, С.В. Суханов – Умань: Редакційно видавничий відділ Уманського НУС, 2022. – 24 с.
3. Крикунов І.В. Методичні рекомендації по вивченню дисципліни і виконанню контрольної роботи, студентам заочної форми навчання за напрямом підготовки: 201; 202; 203, 205, 206 / І.В. Крикунов, С.В. Суханов – Умань: Редакційно видавничий відділ Уманського НУС, 2022. – 12 с.
4. Крикунов І.В. Методичні рекомендації щодо проходження навчальної практики з «Ентомології» для студентів факультету плодоовочівництва, екології та захисту рослин. За напрямом підготовки: 201, 202, 203, 205, 206 / І.В. Крикунов, С.В. Суханов – Умань: Редакційно видавничий відділ Уманського НУС, 2022. – 14 с.

15. Рекомендована література

Базова

1. Сільськогосподарська ентомологія : навч. посібник / С. В. Станкевич, І. П. Леженіна, І. В. Забродіна та ін. Житомир : Рута, 2023. 136 с.
2. Інтегрований захист плодових культур: навч. посібник / Ю.П. Яновський, І.С. Кравець, І.В. Крикунов, С.М. Мостов'як; за ред. Ю.П. Яновського. – К.: Фенікс, 2015, - 648 с.
3. Яновський Ю.П. Довідник із захисту плодових культур / Ю.П. Яновський. – К.: Фенікс, 2019. – 469 с.

4. Рудська Н. О., Пінчук Н. В., Ватаманюк О. В. Лісова ентомологія : навч. посібник. Вінниця : ВНАУ, 2020. 288 с.
Шкідники ягідних культур: навч. посібник / І.М. Мринський, В.В. Урсал, Т.М. Тимошук, О.А. Саюк. – К.: Інтерконтиненталь, 2018.- 350 с.
5. Євтушенко М.Д. Хрестоцвіті клопи на ріпаку ярому й гірчиці у Східному Лісостепу України: монографія / М.Д.Євтушенко, В.В.Вільна, С.В.Станкевич / Харк. нац.аграр.ун-т ім..В.В.Докучаєва.Х.:ФОП Бровін О.В., 2016.-176с.
6. Шкідники овочевих і плодово-ягідних культур та заходи захисту від них: Навч. посіб. для аграр. вищ. закладів I-IV рівнів акредитації з напрямку «Агрономія» / М.Б. Рубан, Я.М. Гадзало, І.М.Бобось; За ред. Рубана М.Б.- К.:Урожай, 2004. – 264 с.
7. Литвинов Б.М. Сільськогосподарська ентомологія : підруч. [для студ. вищ. нав. закл] / Б.М. Литвинова, М.Д. Євтушенка. – К.: Вища освіта, 2005. – 511 с.
8. Федоренко В.П. Шкідники і хвороби сільськогосподарських культур / В.П. Федоренко. – К.: Урожай, 2000. – 245 с.
9. Рубан М.Б., Гадзало Я.М., Бобось І.М. та інш. Сільськогосподарська ентомологія: Підручник / За ред. канд. біол. наук Рубана М.Б. – К.: Арістей, 2007. – 520 с.

Допоміжна

1. Захист рослин. Терміни і поняття: Навчальний посібник Ж.П. Шевченко, І.І. Мостов'як, І.В. Крикунов, С.М. Мостов'як, О.Г. Сухомуд, І.С. Кравець, Д.М. Адаменко, С.В. Суханов та ін.; За ред. Ж.П. Шевченко і І.І. Мостов'яка – Умань.: Видавець «Сочинський М.М.», 2019. – 408 с.
2. Довідник із захисту рослин / [Бурлин Л.І., Васечко Г.І., Васильєв В.П. та ін.] ; За ред. М.П.Лісового. – К.: Урожай, 1999. – 744с.
3. Червона книга України. Тваринний світ. – Українська енциклопедія, 1994, - 456 с.
4. Мороз М. С. Технічна ентомологія. Українсько-англійський тлумачний словник-довідник. Київ : Агроосвіта, 2015. 105 с.
4. Яновський Ю. П., Суханов С. В., Крикунов І. В., Фоменко О.О. Ефективність сучасних інсектицидів у захисті вишнево – черешневих промислових насаджень від вишневої мухи. Карантин і захист рослин. 2023. № 1 (272). С.27 – 31.

16. Інформаційні ресурси

1. Відловлення комах та оформлення колекції // Сайт журналу "Вестник Зоологии" (Електронний ресурс). – 2024 р. Режим доступу до сайта <https://www.izan.kiev.ua/library.htm>
2. Шкідники багаторічних насаджень // Сайт журналу "Сад і вино України" (Електронний ресурс). – 2024 р. Режим доступу до сайта <http://sadvinogradvino.org.ua/>

3. Google Scholar – пошукова система, яка індексує повний текст наукових публікацій всіх форматів і дисциплін. URL : <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>
4. Український ентомологічний журнал = Ukrainian Entomological Journal : офіційний сайт. URL: <http://surl.li/swkph>
5. Українська ентомофауністика : інтернет-журнал. URL : <https://sites.google.com/site/ukrentfau/home>
6. Біорізноманіття України : інформаційний ресурс, присвячений різноманіттю біоти України. Державний природознавчий музей НАН України. URL : <http://dc.smnh.org/>.

Законодавчо-нормативні акти

1. Про тваринний світ : Закон України від 13.12.2001 р. № 2894-III : станом на 31 груд. 2023 р. URL: <http://surl.li/ajvej>
2. Про Червону книгу України : Закон України від 07.02.2002 р. № 3055-III : станом на 31 берез. 2023 р. URL: <http://surl.li/dmczq>
3. Про захист рослин : Закон України від 14.10.1998 р. № 180-XIV : станом на 27 лип. 2023 р. URL: <http://surl.li/ycsk>
4. Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2021 році / Міністерство Захисту Довкілля та Природних Ресурсів України. URL: <http://surl.li/iqdzk>
5. Про затвердження Переліку регульованих шкідливих організмів : Наказ М-ва аграр. політики України від 29.11.2006 р. № 716 : станом на 3 верес. 2019 р. URL: <http://surl.li/gnwrz>
6. Червона книга України. Тваринний світ. URL : <https://redbook-ua.org>

17. Зміни у робочій програмі на 2025-2026 н. р.

1. Удосконалено методи навчання і контролю, відкоригована таблиця розподілу балів за вивчення дисципліни.
2. Змінено структуру розділу 2 «Мета та завдання навчальної дисципліни».
3. Оновлений список: методичного забезпечення, рекомендованої базової літератури, інформаційного забезпечення.
4. Змінено назву навчального закладу на Уманський національний університет.